

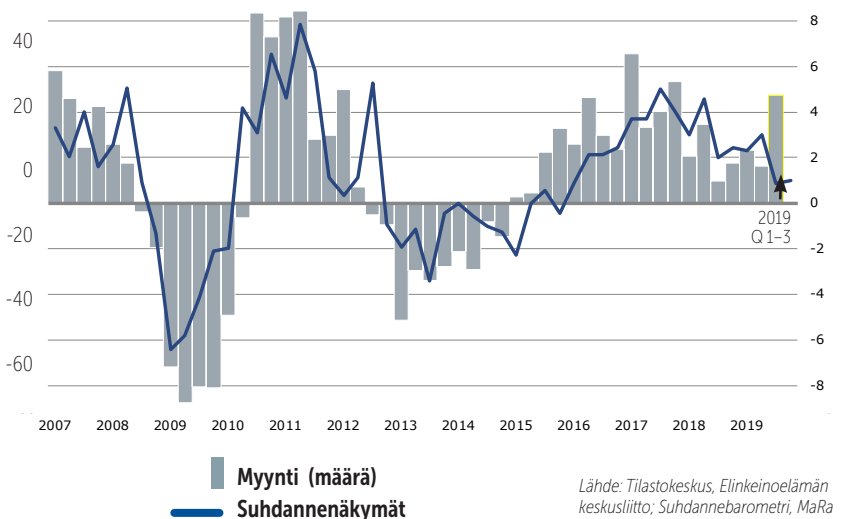
VAROVAISTA KASVUA ODOTUKSISSA

KULUVA VUOSI

Matkailu- ja ravintola-alan suhdanne: Kasvunäkymät varovaisia

Lähtitulevaisuuden
suhdannenäkömät, saldoluku

Myyntin määrän vuosimuutos neljänneksittäin, %

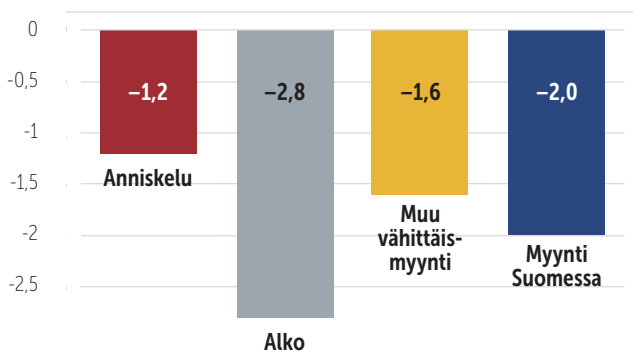
MAJOITUS- JA RAVINTOLA-ALAN yritysten myynnin määrä (volyymi) kasvoi kuluvan vuoden tammi-lokakuussa 2,9 prosenttia, mikä oli edellä alan viime vuoden kehitystä vastaavana ajankohtana. Onnistunut kesäsesonki edisti myönteistä suuntausta, sillä myynnin määrä kasvoi kesä-elokuussa peräti 3,8 prosenttia. Syksyn suhdannetiedustelun mukaan alan yritysten suhdannetilanne koheni hieman syksyn aikana. Odotukset lähitulevaisuuden kehityksestä ovat kuitenkin pysyneet varovaisina. Ammattitaitoisen työvoiman saatavuus aiheuttaa edelleen ongelmia, ja riittämätön kysyntä on keskeisin myynnin kasvun este. Majoitus- ja ravintola-alan liikevaihdon ennustetaan kasvavan kuluvana vuonna 5,3 prosenttia edellisvuodesta.

Matkailu- ja ravintola-alan yritysten perusongelmana on toiminnan heikko kannattavuus. Viimeisen kymmenen vuoden ajan alan yritysten liikevoittoprosentti on ollut keskimäärin 1–3. Ennakkotietojen mukaan vuoden 2018 kannattavuus oli keskimääristä paremmalla tasolla, sillä ravintoloiden liiketulos oli 3,3 prosenttia ja majoituksen 4,0 prosenttia.

Ennusteiden mukaan Suomen talous (BKT:n määrä) kasvaa 1,4–1,5 prosenttia kuluvana vuonna. Suomen talous kasvoi erityisesti vuoden kolmannella neljänneksellä odotuksia enemmän. Talouden kasvua on pitänyt yllä pirteän kulutuskysynnän lisäksi viennin, erityisesti palveluviennin, kasvu. Kuluttajien luottamusindikaattori oli marraskuussa selvästi alempi kuin vuotta aiemmin, mutta nousi kuitenkin edelliskuu tasosta. Vuositasolla kuluttajien luottamus Suomen talouteen on heikentynyt selvästi, mutta luottamus oman talouden tilasta tulevaisuudessa on pysynyt kohtuullisen hyvänä.

Alkoholin myynti, tammi–elokuu 2019

Alkoholin (100 % alkoholi litroina) myynti myyntikanavittain, vuosimuutos 2019 tammi–elokuu, %.

Myynnin määrän muutos vuonna 2019:

Yhteensä (tammi–lokakuu)	+ 2,9%
Anniskelumyynti (tammi–elokuu, 100 % alkoholi litroina)	- 1,2%
Pikaruokaravintolat (tammi–syyskuu)	+ 5,8%
Henkilöstöravintolat (tammi–syyskuu)	+ 1,7%
Liikenneasemaravintolat (tammi–syyskuu)	+ 1,0%
Hotellit (tammi–lokakuu)	+ 3,7%

Hotelliyöpymiset, tammi–lokakuu 2019

Yhteensä:	+ 4,5%
Kotimaiset:	+ 5,2%
Ulkomaiset	+ 2,8%
EU 28	+ 4,9%
Ruotsi	+ 0,5%
Saksa	+ 2,6%
Ranska	+ 14,8%
Britannia	- 2,3%
Kiina	+ 17,3%
Venäjä	+ 1,4%
Yhdysvallat	+ 7,8%

Kustannukset:

Ravintolaruoan tukkuhinnat, muutos 9/2018–9/2019	+ 1,2%
Alkoholin tukkuhinnat, muutos 10/2018–10/2019	+ 4,3%
(alkoholijuomaveron korotus 1.1.2018)	
Työvoimakustannukset, vuosimuutos 2019, ennuste.....	+1,7%

● **ANNISKELURAVINTOLAT:** Alkoholijuomaveron nousu Suomessa vuoden 2019 alussa ja Viron alkoholijuomaveron lasku kesällä näkyi alkoholimyynnin notkahtamisena tammi-elokuussa. Anniskelumyynnin laskun (-1,2 %) lisäksi koko vähittäismyynti laski, joten myynti (100 % alkoholi litroina) Suomessa väheni kokonaisuudessaan kahdella prosentilla. Ennakotietojen (TAK) mukaan Viron matkoilta tuotiin vuoden 2018 joulukuun ja vuoden 2019 marraskuun välisenä aikana 7 milj. litraa (+23 %) enemmän kuin vuotta aiemmin. Absoluuttisena alkoholina tuonti kasvoi noin 4 prosenttia, joten tuonnin kasvu painottui mietoihin alkoholijuomiin.

● **PIKARUOKARAVINTOLAT:** Myynti kasvoi noin kuusi prosenttia. Pikaruokasektorin kasvu oli edellisvuoden tavoin ravintolatoimialoista nopeinta, mutta kuitenkin hieman edellisvuotta hitaampaa. Toimipaikkojen määrän lisääntyminen selittää osan kasvusta. Toimipaikkaa kohden myynnin määrä kasvoi vajaat 3 prosenttia.

● **HOTELLIT:** Huonemyynti kasvoi tammi-lokakuussa 3,7 prosenttia. Huonemyynnin piti hyvällä kasvu-uralla erityisesti kotimaisten yöpymisten määrän kasvu (+5,2 %). Ulkomaiden yöpymisten määrä kasvoi vajaat 3 prosenttia. Hotellien ja hotellihuoneiden määrä on ollut kasvussa. Kuluvan vuoden tammi-lokakuussa Suomessa oli keskimäärin 1 200 hotellihuonetta enemmän kuin vuotta aiemmin.

● **HENKILÖSTÖRAVINTOLAT:** Myynti kasvoi vajaat 2 prosenttia, mikä oli hieman enemmän kuin edellisvuonna. Henkilöstöravintoloiden myyntikehityksen kääntyminen positiiviseksi on ainakin osittain seurausta siitä, että lounaan osuus kaikista ravintoloista tapahtuvasta ruokailusta on ollut kasvussa.

● **LIIKENNEASEMAT:** Liikenneasemien kauppamynti (pl. polttoaineet) väheni noin 4 prosenttia. Liikenneasemien ravintolamynti nousi prosentin verran.

TULEVAISUUDEN NÄKYMÄT

Hyvän työllisyyden lisäksi parantunut kilpailukyky ylläpitää Suomen talouskasvua, mutta vuosina 2020 ja 2021 Suomen talouden ennustetaan kasvavan hitaammin kuin kuluvana vuonna. Maailmantalouden epävarmuudet vaimentavat edelleen bruttokansantuotteen kasvua. Sopimuksettomana Brexitin todennäköisyys on kuitenkin hälvemässä, ja Yhdysvaltojen ja Kiinan välisen kauppasodan vakavuus on hieman lieventynyt. Siten elinkeinoelämän ja kulluttajien luottamus talouden kehitykseen pysyy kohtuullisella tasolla. Inflaation odotetaan kiihtyvän maltillisesti lähivuosina, joten ansiotason noustessa kotita-

louksien reaalitytulot pysyvät hyvinä.

Ulkomailta tulevien matkailijoiden suurin kasvupotentiaali on EU-maissa, Kiinassa ja Venäjällä. Valuuttakurssien kehityksellä on iso vaikutus erityisesti venäläisten matkailijoiden määriin ja heidän kulutuskäyttäytymiseensä. Kotimaan matkailun odotetaan kasvavan jatkossakin, mutta matkustustaseen alijäämän kasvun hillitseminen on vaikeaa. Ennakotietojen mukaan matkustustaseen alijäämä oli yli 2 mrd. euroa vuonna 2018, joten viimeisen viiden vuoden aikana alijäämä on kasvanut 1,2 mrd. euroa.

Suomen ainutlaatuinen luonto on saanut näyttävästi huomiota erilaisissa

kansainvälisissä vertailuissa ja lehtiartikkeleissa. Suomen luonnon monimuotoisuus ja puhtaus on entistäkin tärkeämpää, kun ulkomaiset matkailijat tekevät päätöksensä tulevaisuudesta matkakohteista.

Ammattitaitoisen työvoiman saatuun ongelmaan jatkuvat koko kansantaloudessa. Jo nyt matkailu- ja ravintola-alan yrityksissä lähes kolmanneksella ammattityövoiman saatavuus on myynnin kasvun este. Tämän ongelman ratkaisemista tulevaisuudessa vaikeuttaa muun muassa väestöennuste: huoltosuhte heikkenee jatkuvasti, ja viimeisimmän arvion mukaan Suomen väkiluku kääntyy vuonna 2031 laskuun.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Vähähiilisyiden tiekartta

EU:n tavoitteena on alentaa hiilidioksidipäästöjä vuoden 1990 tasosta 40 prosenttia vuoteen 2030 mennessä. Suomen hallituksen tavoitteena on, että Suomi on hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä. Siksi hallitus edellyttää, että toimialat laativat vähähiilisyiden tiekartan. Tiekartoissa kuvataan nykytilanne ja kartoitetaan toimia, joiden avulla on mahdollista saavuttaa hiilineutraalisuus vuoteen 2035 mennessä. Tiekartoissa kuvataan myös investointitarve ja mahdollisuus uudelleenlaiseen vähähiilisyttä edistävään liiketoimintaan.

MaRa laatii tiekartan yhteistyössä Palvelualojen ammattiliitto PAMin kanssa. Tiekartan toteuttaa Gaia Consulting Oy. Tiekartan tekoon osallistuu hotelleja, ravintoloita, hiihtokeskuksia ja huvipuistoja.

Liikenteen tiekartta

Liikenne- ja viestintäministeriö on juuri käynnistänyt fossiilittoman liikenteen tiekartan laatimisen. Tiekartassa tarkastellaan liikennettä kokonaisuutena. MaRa ei tarkastele liikennettä lainkaan omassa tiekartassaan.

Tiekarttojen laatimisen metodiin liittyy ongelma. Niissä tarkastel-

laan kotimaisia päästöjä. Tarkastelu on ongelmallista, jos ulkomaa-liikenne jätetään ulkopuolelle. Silloin ilmastomuutoksen lähivuosien torjuntatoimet kohdistuvat vain kotimaan liikenteeseen.

Lento- ja laivaliikenteen päästöjen vähentämistä koskevia päätöksiä ei tehdä kansallisella tasolla, vaan vähintään EU:n tasolla. Päätösten tekeminen voi kestää vuosia. Siitä huolimatta liikenteen päästöjen puolittamista ei voida kohdistaa vain tieliikenteeseen. Jos niin tehdään, kotimaanmatkailu kallistuu ja ulkomaille suuntautuva lentomatkailu lisääntyy. Tällöin kokonaispäästöt kasvavat.

LISÄTIETOJA: MATKAILU- JA RAVINTOLAPALVELUT MARA RY • toimitusjohtaja Timo Lappi, 040 734 5549 • varatoimitusjohtaja Veli-Matti Aittoniemi, 040 736 7705

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry edustaa hotelleja, kylpylöitä ja kuntoutumiskeskuksia, viikko-osakeyrityksiä, leirintäalueita, kongressi- ja tapahtumatoimialan yrityksiä, ravintoloita, catering-yrityksiä,aines- ja valmistuskeittäjiä, kahviloita, pubeja, yökerhoja, liikenneasemia, huvi-, teema- ja elämyspuistoja, keilahalleja, festivaaleja ja konserttitapahtumia, ohjelmapalveluyrityksiä, luontomatkailuyrityksiä, hiihtokeskuksia sekä matkailun markkinointi- ja välityspalveluja tarjoavia yrityksiä.